

NIEUW IN NEDERLAND

Samengesteld door Gerard D. Majoor

Een levende Bonte mantel *Mimachlamys varia* (Linnaeus, 1758) in het Grevelingenmeer

Peter van Bragt, Luna van der Loos & Brendan Oonk

Variegated scallop *Mimachlamys varia* (Linnaeus, 1758) observed alive in Lake Grevelingen

Summary. While diving in Lake Grevelingen, a former estuary since 1971 largely separated from the North Sea by the Brouwersdam, the last two authors found a living specimen of the Variegated scallop *Mimachlamys varia*. Although the species was reported earlier from Oosterschelde and Grevelingenmeer, records are quite rare. Most likely a pelagic larva of the species was flushed in with sea water at Brouwerdam and settled near Dreischor in Lake Grevelingen (province of Zeeland).

De Bonte mantel

De Bonte mantel is een tweekleppige met een hoogte van ca. 6 cm, met vanuit de top van de schelp stralende, geschubde ribben (fig. 1). De naam verwijst naar de kleur van de schelp die van geel tot paars kan variëren. Bonte mantels zitten met byssusdraden vastgehecht op hard substraat. Bij het levende, actieve dier steken er vele, fijne tentakeltjes naar buiten waarmee prooi wordt gevangen (er zijn geen sifonen). Het dier heeft ook zo'n 30 oogjes op de mantelrand waarmee het licht en donker kan waarnemen. Een Bonte mantel begint z'n geslachtsleven als mannetje en wordt later vrouwtje. Bevruchte eieren ontwikkelen zich in het vrouwtje tot vrij zwemmende ('pelagische') larven die zich na enige tijd op hard substraat vestigen (De Bruyne et al., 2013).

De waarneming

Tijdens een duik op 10 mei 2014 bij Dreischor, in het oostelijke deel van het Grevelingenmeer, vonden de laatste twee auteurs op een diepte van 4,4 m het schelpdier, dat ter plaatse als een Bonte mantel werd gedetermineerd (Natuurbericht.nl). De Bonte mantel was met z'n byssusdraden vastgehecht op een Japanse oester, het meest voorkomende harde substraat ter plaatse. De vondst is een zeldzaamheid en de plaats opmerkelijk. Dreischor, in het oostelijke deel van het Grevelingenmeer, is ver verwijderd van de Brouwersdam die aan de westkant is gelegen. Alleen via de spuisluis in de Brouwersdam wordt zee-water in het Grevelingenmeer ingelaten. In dit gebied vindt geen transport van geïmporteerde schelpdieren plaats. De meest aannemelijke verklaring voor de vondst is dat een pelagische larve van de Bonte mantel met zeewater in het Grevelingenmeer terecht is gekomen en zich uiteindelijk aan de oostkant van het meer heeft vastgehecht. De gevonden schelp had een hoogte van 44 mm, wat erop wijst dat het dier tenminste twee jaar oud is.

Eerdere waarnemingen

Levende volwassen Bonte mantels zijn opgevist op het meest westelijke deel van het Nederlands Continentaal Plat (NCP); alleen in 1994 en 1995 werden ook elders op het NCP juvenielen opgevist. Op het strand worden levende Bonte mantels soms aangetroffen op aangespoelde drijvende voorwerpen. In 1998 werd de soort voor het eerst aangetroffen in de Oosterschelde; op 9 augustus 2012 vond de laatste auteur voor het eerst een levende Bonte mantel in het Grevelingenmeer, bij Den Osse Kerkweg. Strandvondsten van losse kleppen zijn meestal fossielen uit het Eemien (De Bruyne et al., 2013).

Fig. 1. Bonte mantel aangetroffen bij Dreischor in het Grevelingenmeer, 10 mei 2014. In vitro opname op rechterklep Gewone oester. Foto: Peter van Bragt.

Geraadpleegde bronnen

BRUYNE, R.H. DE, S.J. VAN LEEUWEN, A.W. GMELIG MEYLING & R. DAAN (red.) (2013). Schelpdieren van het Nederlandse Noordzeegebied. Ecologische atlas van de mariene weekdieren (Mollusca). – Tirion, Utrecht en Stichting ANEMOON, Lisse.
www.natuurbericht.nl/?id=12500&cat=strand_en_zee. Geraadpleegd op 03-06-2014.

Deze bijdrage is grotendeels gebaseerd op het geciteerde Natuurbericht: 'Bijzondere waarneming van Bonte mantel in Grevelingenmeer'.

Adressen van de auteurs:

Peter van Bragt: phvanbragt@kpnplanet.nl
 Luna van der Loos: lunavdloos@gmail.com
 Brendan Oonk: brendan.oonk@gmail.com